Arolygiaeth Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru
Her Majesty's Inspectorate for Education and Training in Wales

Adroddiad ar

Ysgol Gymunedol Pentraeth
Pentraeth
Ynys Môn
LL75 8UP

Dyddiad yr arolygiad: Mawrth 2019

gan

Estyn, Arolygiaeth Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru

Ynglŷn ag Ysgol Gymunedol Pentraeth

Lleolir Ysgol Gymunedol Pentraeth yng nghanol y pentref ger tref Porthaethwy yn awdurdod lleol Ynys Môn. Cymraeg yw prif gyfrwng gwaith a bywyd yr ysgol ac fe gyflwynir Saesneg i ddisgyblion yng nghyfnod allweddol 2.

Mae 111 o ddisgyblion rhwng 3 ac 11 oed ar y gofrestr. Tua 43% o'r disgyblion sy'n siarad Cymraeg gartref. Dros dreigl tair blynedd, tua 8% o'r disgyblion sy'n gymwys i dderbyn prydau ysgol am ddim. Mae hyn yn is na'r ganran genedlaethol, sy'n 19%. Mae'r ysgol wedi adnabod tua 32% o ddisgyblion fel rhai sydd ag anghenion dysgu ychwanegol. Mae hyn yn uwch na'r ganran genedlaethol, sy'n 21%. Mae rhan fwyaf o ddisgyblion o gefndiroedd gwyn Prydeinig ac ychydig iawn o ddisgyblion sydd o gefndir ethnig.

Penodwyd y pennaeth i'w swydd ym mis Mawrth 2009 ac arolygwyd yr ysgol ddiwethaf ym mis Mehefin 2012.

Mae rhagor o wybodaeth ar gael o wefan Llywodraeth Cymru, Fy Ysgol Leol, yn y ddolen isod.
http://mylocalschool.wales.gov.uk/index.html?iath=cym

Crynodeb

Mae’r pennaeth yn adnabod yr ysgol a’r holl ddisgyblion yn dda iawn. Mae wedi datblygu staff sy’n cydweithio’n effeithiol i hyrwyddo gweledigaeth gadarn yn llwyddiannus.

Un o gryfderau’r ysgol yw’r modd mae’r staff yn cydweithio’n effeithiol a llwyddiannus gan feithrin a chynnal perthynas waith dda â’r disgyblion. Mae hyn yn cael effaith gadarnhaol ar safonau a lles disgyblion, yn arbennig yn y cyfnod sylfaen.

Mae dylanwad llais y disgyblion yn un o gryfderau’r ysgol ac mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn frwdfrydig ynghylch ymgymryd â swyddi cyfrifoldeb. Mae gwaith aelodau'r gwahanol bwyllgorau a grwpiau disgyblion yn cael effaith gadarnhaol ar fywyd yr ysgol a lles cyfoedion.

Maes arolygu	Barn
Safonau	**Da**
Lles ac agweddau at ddysgu	**Da**
Addysgu a phrofiadau dysgu	**Da**
Gofal, cymorth ac arweiniad	**Da**
Arweinyddiaeth a rheolaeth	**Da**

Argymhellion

A1 Sefydlu strwythur arweinyddiaeth hylaw drwy ddosrannu cyfrifoldebau yn fwy effeithiol

A2 Sicrhau bod yr addysgu yng nghyfnod allweddol 2 yn herio pob disgybl yn gyson, a gwneud gwell defnydd o system olrhain cynnydd er mwyn miniogi'r ddarpariaeth ar gyfer y mwy abl

A3 Cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg gan ddisgyblion mewn sefyllfaoedd anffurfiol ac o fewn y dosbarthiadau

A4 Mynd i'r afael â'r materion diogelwch a godwyd yn ystod yr arolygiad

Beth sy'n digwydd nesaf

Bydd yr ysgol yn llunio cynllun gweithredu i fynd i'r afael â'r argymhellion o'r arolygiad.

Prif ganfyddiadau

Safonau: Da

Wrth gychwyn yn yr ysgol, lleiafrif o'r disgyblion sy'n cyrraedd â medrau sy'n agos i'r lefel ddisgwyliedig ar gyfer eu hoedran. Erbyn diwedd eu hamser yn yr ysgol, mae llawer, gan gynnwys disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol, yn cyflawni'n dda o'u mannau cychwyn.

Mae llawer o'r disgyblion yn gwneud cynnydd da yn eu medrau llafaredd gan wrando'n astud yn y gwersi a dangos dealltwriaeth o gyfarwyddiadau. Erbyn Blwyddyn 2, mae llawer yn cyfathrebu'n glir ac yn datblygu eu medrau llafar yn gynyddol hyderus. Mae rhan fwyaf o ddisgyblion cyfnod allweddol 2 yn cyfathrebu'n glir yn y Gymraeg a'r Saesneg ac yn cyfrannu'n bwrpasol yn y ddwy iaith mewn trafodaethau dosbarth. Maent yn defnyddio geirfa ymestynnol i greu effaith, er enghraifft wrth drafod bwlian ar hunanddelwedd plentyn. Mae mwyafrif yn dangos balchder tuag at y Gymraeg; fodd bynnag, mae lleiafrif o ddisgyblion yn tueddu i droi i gyfathrebu â'i gilydd yn Saesneg yn eu gwersi ac mewn sefyllfaoedd llai ffurfiol.

Mae medrau darllen rhan fwyaf o ddisgyblion y cyfnod sylfaen yn datblygu'n gadarn. Maent yn defnyddio ystod briodol o strategaethau ffoneg yn hyderus i ddarllen geiriau newydd. Erbyn Blwyddyn 2, mae llawer yn darllen yn gynyddol hyderus a chyda lefel dda o gywirdeb, rhuglder a dealltwriaeth o'r hyn maent yn ei ddarllen. Mae rhan fwyaf o ddisgyblion cyfnod allweddol 2 yn gwneud cynnydd cryf yn eu darllen yn y Gymraeg a'r Saesneg. Maent yn mynegi hoffter at lyfrau ac yn trafod yn ddeallus gan gyfeirio'n synhwyrol at nodweddion gwahanol destunau. Erbyn Blwyddyn 6, mae llawer yn datblygu uwch fedrau wrth gywain gwybodaeth o wahanol ffynonellau, er enghraifft wrth astudio Streic y Penrhyn.

Erbyn diwedd y cyfnod sylfaen, mae llawer yn ysgrifennu'n gynyddol annibynnol at wahanol bwrpasau. Enghraifft dda o hyn yw'r disgyblion uwch eu gallu yn ysgrifennu adroddiad papur newydd ar stori Grace Darling, gan ddangos gafael dda ar eirfa, cystrawen ac atalnodi. Erbyn diwedd cyfnod allweddol 2, mae rhan fwyaf yn defnyddio ystod eang o ffurfiau ysgrifennu. Maent yn cyflwyno'u syniadau yn effeithiol, er enghraifft wrth ysgrifennu sgript rhaglen newyddion. Pan gânt y cyfle, mae disgyblion yn strwythuro eu gwaith yn effeithiol gan ddangos gafael sicr ar batrymau sillafu, paragraffu, ac atalnodi, gan greu effaith yn y ddwy iaith. Fodd bynnag, mae gorddefnydd o daflenni parod yn cyfyngu'r disgyblion mwy abl rhag ysgrifennu'n rhydd yn rheolaidd a chyflawni hyd eithaf eu gallu.

Ar draws y cyfnod sylfaen, mae gan lawer o ddisgyblion ddealltwriaeth gadarn o fedrau rhif. Yn y dosbarth derbyn, maent yn defnyddio arian yn bwrpasol i ddatrys problemau trwy gymhwyso eu medrau rhifedd i brynu nwyddau hyd at 10c. Maent hefyd yn medru creu graff bloc i nodi sut mae creaduriaid yn symud trwy lithro, hedfan neu gropian. Erbyn Blwyddyn 2, mae llawer o ddisgyblion yn gallu prynu tân gwyllt siapau 3D yn effeithiol trwy ddefnyddio darnau 20c, 50c a £1. Enghraifft nodedig o'r ffordd mae'r disgyblion yn atgyfnerthu ystod o fedrau rhifedd yn ymarferol yw trwy ddefnyddio unedau mesur ansafonol i fesur boncyff ar dir yr ysgol. Yng nghyfnod allweddol 2, mae dealltwriaeth rhan fwyaf y disgyblion o weithdrefnau adio, tynnu, lluosi a rhannu yn gadarn. Erbyn Blwyddyn 6, mae rhan fwyaf y disgyblion yn

gallu adalw gwybodaeth flaenorol am ffracsiynau cywerth yn dda wrth gymharu maint ffracsiynau. Mae llawer o ddisgyblion yn cymhwyso'u medrau rhifedd yn hyderus mewn sefyllfaoedd bob dydd. Enghraifft o hyn yw'r ffordd maent yn mesur uchder mynyddoedd a phellter ar draws mynyddoedd Eryri.

Mae rhan fwyaf o ddisgyblion y cyfnod sylfaen yn datblygu ystod o fedrau technoleg gwybodaeth a chyfathrebu (TGCh) yn fedrus ac yn eu cymhwyso'n hyderus ar draws y meysydd dysgu. Er enghraifft, mae disgyblion y dosbarth derbyn yn datblygu medrau rheoli cynnar wrth lywio'r tegan rhaglenadwy yn fwriadus. Mae llawer yn datblygu medrau creadigol ac ieithyddol mewn ffyrdd buddiol trwy ddefnyddio apiau i gyfleu hanes yr Hugan Fach Goch. Yng nghyfnod allweddol 2, yn gyffredinol, mae disgyblion yn adeiladu'n briodol ar eu medrau TGCh blaenorol. Mae llawer yn ymchwilio i hanes y Celtiaid ac yn cyflwyno'r wybodaeth yn bwrpasol. Maent hefyd yn datblygu medrau rhaglennu cynnar yn dda wrth gynllunio gêm gyfrifiadurol. Fodd bynnag, nid yw eu gallu i ddefnyddio taenlenni i fodelu nac i ddefnyddio a chroesholi cronfa ddata wedi datblygu i'r lefel briodol.

Lles ac agweddau at ddysgu: Da

Mae gan ran fwyaf o ddisgyblion falchder amlwg tuag at yr ysgol yn ogystal â'u llwyddiannau yn Eisteddfod yr Urdd. Maent yn ymfalchïo yn eu cymuned ac yn cymryd rhan mewn amrywiol weithgareddau, fel canu a gwneud gweithgareddau yn y cartref henoed lleol, sy'n hybu pontio a dealltwriaeth ar draws oedrannau yn llwyddiannus iawn.

Mae rhan fwyaf o ddisgyblion yn teimlo'n ddiogel yn yr ysgol ac yn gwybod at bwy i droi os ydynt yn teimlo'n bryderus. Mae rhan fwyaf yn meddu ar ddealltwriaeth gadarn o sut i gadw'n ddiogel ar y rhyngrwyd.

Mae rhan fwyaf o ddisgyblion yn hapus, yn gwrtais ac yn barchus iawn tuag at ei gilydd, y staff ac ymwelwyr. Mae hyn yn gryfder amlwg ar draws yr ysgol ac yn arwain at safonau da mewn ymddygiad a disgyblaeth gan ran fwyaf y disgyblion. Elfen gref arall yw'r ffordd mae rhan fwyaf y disgyblion yn trin a thrafod ymhlith ei gilydd mewn modd ystyrlon a pharchus mewn gwersi ac o fewn y gwahanol bwyllgorau.

Mae ymwybyddiaeth gadarn gan ran fwyaf o'r disgyblion am bwysigrwydd bwyta'n iach a chadw'n heini a'r effaith gadarnhaol mae hyn yn ei chael ar iechyd. Mae mwyafrif y disgyblion yn mwynhau ac yn elwa o weithgareddau corfforol wythnosol. Yn y cyfnod sylfaen, maent yn datblygu medrau rheoli pêl a chydbwyso ac, yng nghyfnod allweddol 2, maent yn elwa o hyfforddiant cylched cadw'n heini. Erbyn diwedd cyfnod allweddol 2, mae pob disgybl yn mwynhau gweithgareddau morol heriol fel caiacio, hwylio a gweithgareddau mentrus fel cerdded gyda chymorth rhaffau ar uchder.

Mae rhan fwyaf y disgyblion yn dangos lefelau uchel o ddyfalbarhad ac maent yn elwa o raglen benodol i'w galluogi i wella eu dysgu'n annibynnol a pheidio â bod ofn gwneud camgymeriad. O ganlyniad, mae rhan fwyaf yn datblygu'n ddysgwyr hyderus sy'n dangos gwydnwch pan fyddant yn wynebu heriau neu sefyllfaoedd newydd yn eu gwaith. Enghraifft benodol o hyn oedd gallu disgybl i gofio'r medrau gwydnwch wrth wynebu sefyllfa newydd yn y pwll nofio.

Mae llais y disgybl yn cael sylw amlwg ym mhob agwedd o fywyd yr ysgol, ac mae'r disgyblion ym mwynhau'r cyfrifoldebau. Trwy'r cynghorau amrywiol, mae disgyblion yn ymfalchïo yn yr hyn y maent yn ei gyflawni. Enghraifft dda o hyn yw'r ffordd mae'r disgyblion yn trefnu disgos i brynu diffibriliwr i'r gymuned a thyfu a gwerthu perlysiau. Mae'r disgyblion yn cael cyfleoedd cyson i fynegi barn am yr hyn y maent am ei ddysgu, trwy gyfrannu at gynllunio themâu'r tymor. Enghraifft dda yw'r modd mae disgyblion Blwyddyn 5 a 6 yn cyfrannu at y thema, "Chwarelwr Ydw i." O ganlyniad, mae'r disgyblion yn ymroi'n llwyr i'r tasgau ac yn cydweithio'n gadarn gydag eraill.

Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn deall pwysigrwydd presenoldeb rheolaidd ac mae'r ysgol wedi llwyddo gyda mentrau diweddar i sicrhau bod canran presenoldeb yr ysgol yn gwella. Fodd bynnag, nid yw prydlondeb ychydig iawn yn ddigon da.

Addysgu a phrofiadau dysgu: Da

Un o gryfderau'r ysgol yw gallu'r athrawon i feithrin a chynnal perthynas waith gefnogol â'r disgyblion. Mae hyn yn cael effaith fuddiol ar safonau a lles disgyblion. Maent yn creu awyrgylch ddysgu ysgogol yn y gwersi, yn arbennig felly yn y cyfnod sylfaen. Mae'r athrawon yn cyflwyno'n ddiddorol ac yn cynnig amrywiaeth o weithgareddau sy'n ennyn diddordeb rhan fwyaf y disgyblion yn llwyddiannus. Ar draws yr ysgol, mae staff yn modelu iaith yn effeithiol ac mewn dulliau sy'n ennyn ymateb disgyblion. Er enghraifft, gwneir defnydd o ganeuon 'rap' gwreiddiol i gyflwyno rhifolion a threigladau drwy ddull llawn hwyl. Yn ogystal, mae athrawon y cyfnod sylfaen yn gwneud defnydd pwrpasol iawn o apiau i ddatblygu patrymau iaith. Mae hyn yn cryfhau medrau llafar y disgyblion yn llwyddiannus ac yn cael effaith gadarnhaol ar ddatblygiad ieithyddol y disgyblion. Mae hyn yn arbennig o wir am y rhai o gefndiroedd di-Gymraeg a'r disgyblion hynny y mae'r Gymraeg yn hollol newydd iddynt.

Mae'r athrawon yn cynnal ei gilydd ac yn cydweithio'n effeithiol. Enghraifft o hyn yw staff y cyfnod sylfaen yn cyd-drefnu a chynllunio er mwyn sicrhau dilyniant a pharhad ym mhrofiadau'r disgyblion. Mae'r cydweithio effeithiol a llwyddiannus rhwng yr athrawon a'r staff cefnogi yn gryfder ac yn cynnig cymorth i ddisgyblion yn unol â'u hanghenion. Mae hyn yn galluogi'r disgyblion i gwblhau eu tasgau'n llwyddiannus ac i ddisgyblion sydd ag anghenion dysgu i wneud cynnydd cadarn.

Mae'r athrawon yn rhannu nod y wers gyda'r disgyblion yn gyson ac yn cynnig cyfleoedd buddiol iddynt adolygu a gwerthuso eu gwaith. Maent yn esbonio'r tasgau'n glir ac yn holi'n bwrpasol er mwyn sicrhau bod gan y disgyblion ddealltwriaeth gadarn. Maent yn rhoi adborth buddiol i'r disgyblion am sut i wella eu gwaith ymhellach, ond nid ydynt yn rhoi cyfleoedd digon cyson i'r disgyblion ymateb i'r sylwadau a gweithredu arnynt.

Mae egwyddorion y cyfnod sylfaen wedi eu sefydlu'n llwyddiannus iawn ac yn un o gryfderau amlwg yr ysgol. Maent hefyd yn dechrau cael eu defnyddio yng ngwaelod cyfnod allweddol 2 fel paratoad ar gyfer y cwricwlwm newydd. Mae defnydd dychmygus a phwrpasol o'r ardal ddysgu allanol i sicrhau profiadau dysgu cyfoethog. Mae hyn yn datblygu medrau ac annibyniaeth y disgyblion yn llwyddiannus iawn.

Yng nghyfnod allweddol 2, mae gweithgareddau anturus yn fodd effeithiol o ehangu profiadau dysgu'r disgyblion. Enghraifft dda o hyn yw'r gweithgareddau ysgol

goedwig a'r profiadau gweithio fel tîm ar y dŵr yng ngwersyll Glanllyn. Mae'r ysgol yn rhoi pwyslais ar wneud defnydd effeithiol o ymweliadau addysgol er mwyn cyfoethogi'r cwricwlwm, er enghraifft wrth ymweld â'r Amgueddfa Lechi yn Llanberis i ddysgu am y diwydiant llechi ac amodau gwaith y chwarelwyr.

Mae athrawon yn cynllunio'n fanwl ac effeithiol ac mae hyn yn arwain at weithgareddau dysgu amrywiol ac ysgogol sy'n ennyn diddordeb y rhan fwyaf o'r disgyblion yn llwyddiannus. Ar y cyfan, mae athrawon yn darparu tasgau wedi eu teilwra i fodloni'r ystod eang o allu disgyblion yn dda, yn arbennig felly'r disgyblion sydd ag anghenion dysgu ychwanegol. Fodd bynnag, nid yw'r tasgau ar bob achlysur yn herio disgyblion mwy abl yn ddigon effeithiol.

Ar draws yr ysgol, mae disgyblion yn cael cyfleoedd cyson a chyfoethog i ddatblygu eu medrau llythrennedd a rhifedd yn gyson ar draws y meysydd dysgu. Fodd bynnag nid yw disgyblion cyfnod allweddol 2 yn cael cyfleoedd i ddatblygu'r ystod lawn o fedrau TGCh ar draws y cwricwlwm. Mae hyn yn bennaf gan nad yw disgyblion yn cael cyfleoedd i ddefnyddio taenlen i fodelu nac i groesholi cronfa ddata.

Gofal, cymorth ac arweiniad: Da

Mae lles a gofal disgyblion yn hollol ganolog i fywyd yr ysgol. Nodwedd arbennig yw'r ethos teuluol a gofalgar sy'n sicrhau bod disgyblion a'r staff yn gofalu'n naturiol am ei gilydd. O ganlyniad, mae'r disgyblion yn teimlo'n yn hapus a diogel yn yr ysgol.

Mae'r ysgol yn darparu'n fwriadus ar gyfer datblygu agweddau ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol disgyblion. Mae cyfnodau cyd-addoli yn cynnig cyfleoedd gwerthfawr i ddisgyblion fyfyrio ar werthoedd a pharchu amrywiaeth, ynghyd â chyfleoedd i ddysgu am masnach deg i sicrhau byd tecach. Mae pwyslais canolog ar feithrin perthnasoedd cadarnhaol ac mae'r disgyblion yn arddangos cwrteisi wrth ymdrin â'i gilydd ac oedolion, yn cynnwys ymwelwyr. Mae strategaethau llwyddiannus ar gyfer annog disgyblion i gyd-chwarae a gofalu am ei gilydd yn ystod adegau egwyl.

Mae gan yr ysgol drefniadau cynhwysfawr ar gyfer hyrwyddo bwyta ac yfed yn iach. Mae dylanwad ymgyrchoedd y cyngor ysgol ar fwyta'n iach yn cyfrannu'n bositif tuag at arferion eu cyd-ddisgyblion drwy eu hannog i yfed dŵr yn gyson ac i fwyta ffrwythau adeg egwyl. Mae'r ysgol yn rhoi pwyslais ar hybu iechyd corfforol drwy wersi ymarfer corff ac ystod o weithgareddau awyr agored heriol. Mae'r ysgol wedi mabwysiadu strategaeth magu hyder a gwydnwch sy'n hyrwyddo ymagweddau dysgu cadarnhaol ymhlith y disgyblion ac yn datblygu eu hannibyniaeth fel dysgwyr yn llwyddiannus.

Mae athrawon a chymorthyddion dysgu yn adnabod y disgyblion yn dda iawn. Mae gan yr ysgol systemau addas ar gyfer olrhain lles a chynnydd disgyblion ac maent yn teilwra gweithgareddau i fodloni anghenion rhan fwyaf y disgyblion o fewn eu dosbarthiadau. Fodd bynnag, nid ydynt yn defnyddio'r systemau olrhain cynnydd yn ddigon effeithiol i ymateb i anghenion disgyblion uwch eu gallu yng nghyfnod allweddol 2.

Mae’r ysgol yn darparu’n dda iawn ar gyfer disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol. Mae’r athrawon yn defnyddio amrywiaeth o ddulliau i adnabod anghenion disgyblion yn gynnar ac yn cymryd camau priodol i fodloni eu hanghenion yn effeithiol. Maent yn darparu cynlluniau addysg unigol pwrpasol ac mae’r rhieni a’r disgyblion yn cael eu cynnwys yn gyson yn y broses o’u llunio a’u hadolygu. Mae’r staff yn cefnogi disgyblion ag anghenion emosiynol a chymdeithasol yn fedrus ac yn darparu rhaglenni cymorth pwrpasol iawn ar eu cyfer. O ganlyniad, mae’r ysgol yn sicrhau bod rhan fwyaf y disgyblion yn gwneud cynnydd da yn erbyn eu targedau personol.

Mae gan yr ysgol berthynas gadarn, gefnogol a chydweithiol gyda rhieni, gyda’r polisi drws agored yn cael ei werthfawrogi. Mae’r ysgol yn barod i wrando ar eu safbwyntiau ac awgrymiadau ac yn eu croesawu i chwarae rhan ym mywyd yr ysgol. Enghraifft o hyn yw’r rhieni yn cynorthwyo gyda rhedeg y clwb coginio. Mae cymdeithas rhieni ac athrawon yr ysgol yn weithgar ac yn cynnal rhaglen o weithgareddau codi arian i gefnogi’r ysgol. Trwy hyn, maent yn galluogi’r ysgol i gynnig amrywiaeth o weithgareddau allanol a phrynu offer TGCh.

Mae’r ysgol yn cynnal cysylltiadau amrywiol gyda’r gymuned leol. Gwahoddir ymwelwyr o’r gymuned fel aelodau o’r bad achub, ficer, parafeddyg ac amrywiaeth o feirdd, llenorion, cerddorion ac artistiaid i’r ysgol i gyfoethogi’r dysgu. Mae’r ysgol yn adnabod cyfleoedd rheolaidd i gynnal gweithgarwch elusennol ac mae’r disgyblion yn datblygu eu dealltwriaeth o bwysigrwydd helpu eraill llai ffodus, er enghraifft y deillion.

Mae’r ysgol yn datblygu llais y dysgwr yn effeithiol iawn drwy nifer o gynghorau ysgol. Mae'r rhain yn cynnig cyfleoedd gwerthfawr i ddisgyblion ysgwyddo cyfrifoldebau ac i wneud penderfyniadau ac yn gyfrwng effeithiol i ddatblygu ystod eang o fedrau. Enghraifft dda o hyn yw’r modd y mae’r pwyllgor eco wedi datblygu gardd perlysiau a gwerthu’r cynnyrch o fewn y gymuned leol .

Mae’r ysgol yn darparu’n effeithiol iawn i ddisgyblion ddatblygu eu medrau creadigol drwy amrywiol weithgareddau sy’n cynnig cyfleoedd gwerthfawr i’r disgyblion. Mae’r rhain yn cynnwys cydweithio ag artistiaid celf lleol a chyfle i ddisgyblion cyfnod allweddol 2 fanteisio ar hyfforddiant offerynnol. Mae’r ysgol wedi cael llwyddiant mewn cystadlaethau lleisiol ar lefel genedlaethol drwy Eisteddfodau’r Urdd.

Yn ystod yr arolygiad, tynnwyd sylw’r ysgol at ychydig o faterion diogelwch. Ar y cyfan, mae’r trefniadau ar gyfer diogelu disgyblion yn bodloni gofynion ac nid ydynt yn destun pryder.

Arweinyddiaeth a rheolaeth: Da

Mae’r pennaeth yn adnabod yr ysgol a’r holl ddisgyblion yn dda iawn. Mae ganddi weledigaeth gadarn ar gyfer creu ysgol gyfeillgar a hapus sy'n rhoi pob anogaeth i’r disgyblion ddysgu a datblygu hyd eithaf eu gallu. Mae’n angerddol yn sicrhau bod y weledigaeth yn weithredol ym mhob dosbarth ac mae’n gallu monitro hyn yn wythnosol gan ei bod yn addysgu ym mhob dosbarth yn ei dro. Mae hyn yn un o gryfderau'r ysgol. Mae’r holl staff yn hyrwyddo’r weledigaeth yn llwyddiannus ac yn cydweithio’n dda i ddatblygu darpariaeth yr ysgol a chodi safonau.

Mae bron pob aelod staff yn ymwybodol o'u rolau a'u cyfrifoldebau ac maent yn datblygu'n effeithiol fel tîm. Mae'r ysgol yn ymateb yn gadarnhaol i'r rhan fwyaf o flaenoriaethau cenedlaethol. Er enghraifft, mae'r pennaeth wedi sicrhau bod athrawes newydd wedi cael cefnogaeth fuddiol iawn i sicrhau bod gofynion y cyfnod sylfaen yn cael eu diwallu yn hynod o effeithiol. Mae'r pennaeth wedi cychwyn dosrannu cyfrifoldebau arwain i nifer ehangach o staff. Fodd bynnag, nid yw'r cyfrifoldebau wedi eu rhannu'n ddigon effeithiol eto er mwyn datblygu medrau arwain eraill yn llawn ac ysgafnhau baich y pennaeth.

Mae gan aelodau'r corff llywodraethol ymwybyddiaeth dda o'r hyn sy'n gweithio'n effeithiol yn yr ysgol ynghyd â'r materion sydd angen eu gwella. Maent yn cefnogi'r ysgol yn llwyddiannus ac yn herio'r pennaeth pan fo angen. Enghraifft ddiweddar o hyn yw herio'r targedau ar gyfer safonau disgyblion. Gwneir defnydd effeithiol iawn o arbenigedd aelodau'r corff, yn arbennig ym maes anghenion dysgu ychwanegol.

Mae gan yr arweinwyr weithdrefnau pwrpasol i werthuso effeithiolrwydd y ddarpariaeth a safonau. Maent yn cynnwys y staff a'r llywodraethwyr yn y prosesau craffu ar lyfrau a theithiau dysgu ac yn ymgynghori â rhieni a disgyblion fel rhan o'r broses. Ar y cyfan, mae adroddiadau sy'n deillio o'r broses yn gywir ac arfarnol ac yn adnabod y cryfderau a'r materion i'w gwella yn llwyddiannus.

Mae blaenoriaethau'r cynllun datblygu presennol yn seiliedig a'r ganfyddiadau uniongyrchol o'r gweithdrefnau hunanwerthuso'r ysgol. Mae'r ddogfen yn cynnwys targedau pwrpasol, atebolrwydd clir ac amserlen ymarferol. Fodd bynnag, mae'r cynllun yn rhy faith ac yn cynnwys gormod o wybodaeth amlinellol cyn dod at y prif flaenoriaethau. Mae ymgais at werthusiad o'r cynllun blaenorol ond nid yw'n defnyddio'r targedau gwreiddiol i fesur cynnydd yn ddigon cyson. Er hynny, mae hanes llwyddiannus gan yr ysgol o sicrhau gwelliannau, er enghraifft o ran y ddarpariaeth gadarn yn y cyfnod sylfaen a datblygu safonau llafar ac ysgrifennu Cymraeg ar draws yr ysgol.

Mae lefelau staffio'r ysgol yn bodloni'r angen ac mae gan yr ysgol weithdrefnau cadarn i reoli perfformiad athrawon. Mae hyn yn sicrhau eu bod yn derbyn cefnogaeth i wireddu blaenoriaethau'r cynllun datblygu ysgol ynghyd ag anghenion proffesiynol unigol. Gwneir defnydd effeithiol o ymweliadau i weld arfer dda mewn ysgolion cyfagos i fodloni blaenoriaethau'r cynllun datblygu. Enghraifft o hyn yw'r gefnogaeth i ddatblygu dulliau i herio disgyblion mwy abl ar frig yr ysgol. Mae arweinwyr yn gwneud defnydd effeithiol iawn o athrawon o ganolfan dyslecsia i gefnogi disgyblion unigol a grwpiau penodol o ddisgyblion mewn amrywiaeth o ymyraethau a strategaethau. Mae hyn yn un o gryfderau'r ysgol ac yn cael effaith gadarnhaol ar les a safonau'r unigolion hyn. Er enghraifft, mae'n datblygu hunan-barch disgyblion, yn hyrwyddo gwydnwch a dyfalbarhad ac yn eu hannog i beidio â bod ofn gwneud camgymeriadau.

Mae grantiau'n cael eu hanelu'n briodol er mwyn cyfoethogi'r ddarpariaeth ac ehangu adnoddau. Mae hyn yn cael effaith gadarnhaol iawn ar wella safonau llythrennedd grwpiau o ddysgwyr. Mae'r pennaeth a'r corff llywodraethol yn monitro defnydd o'r gyllideb yn ofalus.

Copïau o'r adroddiad

Mae copïau o'r adroddiad hwn ar gael gan yr ysgol ac ar wefan Estyn (www.estyn.llyw.cymru)

Mae Estyn yn arfarnu effeithiolrwydd darparwr gan ddefnyddio graddfa bedwar pwynt ar gyfer barnau:

Rhagorol	Perfformiad ac arferion cryf iawn, cynaledig
Da	Nodweddion cryf, er y gall fod angen gwella mân agweddau
Digonol ac angen gwelliant	Cryfderau'n gorbwyso gwendidau, ond agweddau pwysig y mae angen eu gwella
Anfoddhaol ac angen gwelliant ar frys	Gwendidau pwysig yn gorbwyso cryfderau

Lluniwyd yr adroddiad hwn yn unol ag Adran 28 Deddf Addysg 2005.

Cymerwyd pob rhagofal posibl i sicrhau bod y wybodaeth yn y ddogfen hon yn gywir adeg ei chyhoeddi. Dylid cyfeirio unrhyw ymholiadau neu sylwadau ynglŷn â'r ddogfen hon/cyhoeddiad hwn at:

Yr Adran Gyhoeddiadau
Estyn
Llys Angor, Heol Keen
Caerdydd
CF24 5JW neu drwy anfon e-bost at cyhoeddiadau@estyn.llyw.cymru

Mae'r cyhoeddiad hwn a chyhoeddiadau eraill gan Estyn ar gael ar ein gwefan: www.estyn.llyw.cymru

Ⓗ Hawlfraint y Goron 2019: Gellir ailddefnyddio'r adroddiad hwn yn ddi-dâl mewn unrhyw fformat neu gyfrwng ar yr amod y caiff ei ailddefnyddio'n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol. Rhaid cydnabod y deunydd fel hawlfraint y Goron a rhaid nodi teitl yr adroddiad penodol.

Dyddiad cyhoeddi: 23/05/2019